

Uredništvo v
Murski Soboti

Rokopise ne vrača

Izhaja vsako sredo

P. N. Vseučiliška knjižnica v
Ljubljaniprijeta 20 Din, za
četrt leta 10 Din

NAŠ DOM

Narodno-socijalističen tednik

Upravništvo v
Murski Soboti

Oglaš:

□ en stane 1 Din
Oglaš za celo
stran, za 1/2 in za
1/4 strani stanejo
15 para za 1 □ en
Pri večkratni obja-
vi primeren popus.

31. šte.

Murska Sobota, dne 20. oktobra 1923.

I. leto.

Državni proračun za leto 1923-24

izkazuje 10 milijard 344 milijonov dinarjev dohodkov in ravno toliko izdatkov. Za najvišjo državno upravo (tu so všteti izdatki za dvor itd.) pojde skoraj 1 milijarda (namreč 984 milijonov), za vojsko nad 2 milijardi (2.039 milj.), za šolstvo se bo potrošilo 542 milijonov, za narodno zdravje (bolnišnice itd.) 278 milijonov, za socialno politiko 361 milijonov itd.

Predložen proračun je jasen dokaz, da se pri nas vse preveč troši za vojsko in pa za razne nepotrebne komisije, potovanja „visoke gospode“ itd. Za delavce in invalide se posebno ne skrbi in seve tudi za uradnike se briga vlada kakor najslabša mačka za deco. Potem se pa gospodje v Beogradu čudijo, ako je nezadovoljstvo v narodu vedno večje. No, upamo, da bodo pri prihodnjih volitvah tudi srbski delavci in kmetje sprevideali, da sedanja srbska-radikalna stranka ni nič več kmečka in socialistična, ampak najizrazitejša kapitalistična stranka, ki ji je več za epolete generalov kakor pa za ljudske koristi. Gospodje radikalci imajo seve slabo vest, toda oni dobro vedo, da sta kmet in delavec „glupava“, ali kakor mi pravimo: „neumna“ in da bosta pri volitvah za kupico vina in kos klobase prav rada pozabila na krvave davke in zopet volila radikalce. Zato so si v proračuni zasigurali kar celih 100 milijonov Din za nepredvidene izdatke. Če bodo „Prekmurci“ pridni in verovali v evangelij svete radikalne stranke, bodo ob prihodnjih volitvah par tisoč „jezerk“ poslali tudi v Prekmurje radikalnim kortešem (agitatorjem) in kóvetom (kandidatom). Tudi na državne uradnike, ki prestopijo pravočasno v „radikalijo“, odpade takrat za 1 deci drobtinic. Takšen glas je baje prispel iz Beograda v Prekmurje. Če je vse to istina, tega ne vemo. Nekaj pa bo že.

Cena živine pri nas in v Argentini

(v Južni Ameriki). Pri nas v Jugoslaviji, še bolj pa v zapadnih državah so cene živini, še bolj pa cene mesu tako visoke, da si še premožnejši ljudje ne morejo privoščiti mesa vsak dan. V Argentini pa imajo toliko goveje živine, da ne vedo kam ž njo. Kmetje koljejo teleta za lastno rabo, da se živina ne bi še bolj pomnožila in imela potem še manjšo ceno. Argentinsko meso so uvažali pred vojno tudi v naše kraje, in sicer zmrznjeno, ker drugače sploh ne bi bilo mogoče transportirati živali. Sedaj po vojni pa je uvoz v Evropo prenehal. V Evropi je namreč siromaštvo sedaj večje nego je bilo pred vojno. Le bogatejši ljudje si lahko privoščijo mesa, kolikor jim ga treba, za nje pa je dovolj domače živine. Siromaki pa nimajo denarja niti za kruh, kamo-li še za meso. V Argentini je tudi mnogo naših izseljencev, posebno Hrvatje iz Dalmacije hodijo radi v Argentino. Imajo tam tudi svoje trgovine in banke. Tudi časopise imajo svoje hrvaške. Sploh živé naši izseljenci v zadovoljstvu. Prek-

murcev in Slovencev sploh pa je v Argentini le prav malo. V zadnjem času pa se začnajo tudi Slovenci seliti v Argentino. Zedinjene države severne Amerike se namreč na vse kriplje branijo „proletarcev“ iz Evrope. Zadnja poročila iz Severne Amerike se glasijo tako, da Zveza ameriškega delavstva od vlade zahteva, da mora se znižati število priseljencev. Pravijo, da Evropejci, ki zdaj tje prihajajo, cenejši delajo, drugim, starejšim delavcem odjedajo kruh in tako povzročujejo bedo med delavskimi sloji. Ako bodo zedinjene države severne Amerike ugodile zahtevam delavcev, bo le malokomu uspelo, priti v severo-ameriške zedinjene države, in tok izseljencev pojde v Južno Ameriko. Zlasti Argentini utegne potem postati „obljubna pežela Slovencev.“

Domače vesti.

Murska Sobota. Razpisana je trafika v hiži 174. Ta trafika je v zadnjem letu zaslužila pri tobaku 18.018 Din, pri kolkih pa 4671 Din, skupaj torej 22.689 Din ali 90,756 K. Torej prav lep zaslužek. Vseled višjih cen tobaka je zaslužek letos vsaj za 30 odstotkov večji, tako da nese ta trafika danes mesečno svojih 12.000 K. Prednost imajo invalidi in vojne vdove. Kavcije je položiti 1800 Din. Invalidi, interesirajte se za to trafiko. Ponudbe je vložiti do 7. novembra 1923 pri finančnem okrajnem ravnateljstvu v Mariboru.

Za gradnjo železnice Murska Sobota—Ljutomer—Ormož je določenih za čas do novega leta daljnih 17 milijonov Din. Za razne železniške proge v Srbiji je določenih skupaj 114 milijonov Din, za železnice v Banatu 17 milijonov Din, za železnice v Bosni 2 milijona. Za hrvaške železnice vlada ni dala ničesar. (To je uspeh Radičevcev!)

Dolnja Lendava. Surov gostilničarski tip je Rituper mlajši, ki ima svojo gostilno pri kolodvoru. Pred par meseci ga je opominjal železničar g. Zajc naj ne pušča svojih gosti na njegovo njivo. Kljub vsem opominom pa je našel Zajc kmalu za tem zopet Rituperjeve gosti na svoji njivi. Začel jih je torej z vejicami tirati z njive. Videč to Rituper, pokliče takoj po svojem natakarku Zajca k sebi v gostilno. Komaj pride Zajec v gostilno zapre Rituper v sobi okna in vrata ter začne Zajca, ki seve ni bil pripravljen na tak sprejem biti. Pred kratkim se je moral Rituper zaradi tega zagovarjati pred tukajšnjim sodiščem. Obsojen je bil na 3 dni zapore za svoje junaško delo. Zajc je že starejši človek. — Dobro bi bilo, da si obrtna oblast nekoliko bližje ogleda tega človeka, kajti gostilničarske obrti tak človek pač ne bi smel izvrševati.

Kakšne so naše ceste. Ako greš po cesti iz Doline v Pince ne veš več ali si na cesti ali najzadnjem kolovoznem potu. Kakor hitro le malo dežuje že je od Doline sama godla. V Pincah pa sploh ni več govora o kaki cesti. Kolikor je ceste, toliko je vse polno blata. Nikdo se ne zmeni za to. Na tem pa trpijo samo ljudje, še veliko bolj pa živina. To je res čudno. Vsaki dan se skoraj čita o kakšnem „kuluku“, o občinskih robotah itd., a hoditi je treba vendarle vedno po blatu. Sicer pa pravijo: kjer je blato, tam je zlato. Zato najbrž nasuti kamenja na to cesto. Popotnik.

Razpis trafik v Prekmurju. Razpisane so trafike v Dolgi vasi št. 36, v Prosenjakovcih št. 103 in v Murski Soboti št. 174.

Kmetijski pouk se vrši jutri na Veliki Poljani (predava g. Vojsk) in v Stanjevcih (predava g. Pavlica) prihodnjo nedeljo pa v Radencih (predava g. Pavlica). Kmetje, udeležite se teh predavanj v velikem številu. To bo le vaša korist!

Tedenske vesti.

V vojno godbeno šolo v Vršicu v Banatu se sprejme več gojencev. Pogoji za sprejem so razvidni pri glavarstvu.

Za ljubljansko medicinsko fakulteto je vlada tekom vseh štirih let njenega obstoja izdala borih 981.154 Din, torej niti 1 milijona nel Ker pa hoče štediti, namerava to fakulteto ukiniti. Istočasno pa je vlada določila kar 4 milijone Din za zgradbo nekega inštituta na medicinski fakulteti v Beogradu. Potem se radikalci še čudijo, da zahtevajo Slovenci avtonomijo Slovenije. Slovenci pač od Beograda za enkrat nimamo pričakovati nobenih koristi. Pa kako tudi, če tam Nemci, Turki in Srbi odločujejo o naši usodi, mi pa sploh nimamo besede.

Pravično razdelitev davkov. Srbija in Črna gora ne plačata niti eno tretjino celokupnih davkov, ostali kraji naše države, to so tisti, ki so prej spadali pod Avstro-Ogrsko, pa plačajo dve tretjini. Potroši pa se več kot polovica državnih dohodkov za Srbijo in Črno goro. Tako naši bratje Srbi. Krivi pa so temu predvsem „Prečani“ sami, zlasti Radičevci, ker jih ni v skupščini. Sedijo doma in čakajo, da jim Radič iz Londona po telefonu pošlje hrvaško republiko. Med tem pa radikalci v Beogradu delajo kar hočejo in nas gulijo na vse pretege. Narod na Hrvaškem je uvidel, da mu Radičeva politika ni nič koristila, ampak le škodovala. In mi Prekmurci? Kaj nam je prinesel Radič? Kaj sta nam prinesla oba poslanca Radičeve stranke? Nikaj! Pri prihodnjih volitvah nas Radičevci ne bodo več norili, kakor so nas 18. marca. Hočemo take poslance, ki se bodo v Beogradu postavljali za naše pravice in za našo kožo.

Za ceste v Srbiji je vlada dovolila 30 milijonov dinarjev.

Ma Madžarskem je v obtoku bankovcev za 527 milijard m. K.

Znamko za 15 milijonov mark se mora v Nemčiji prilepiti na vsako najmanjše pismo, ki gre v inozemstvo.

Jadranska Matica v Ljubljani izkazuje meseca septembra 26.716 Din dohodkov.

Za bolnišnice v Sloveniji je za leto 1924 in 1925 določenih 34.231.400 Din. Večji del izdatkov bodo seve krili bolniki. Saj so pristojbine za oskrbo v bolnišnicah prav znatne.

Lahka smrt. Jurij Muhič, doma iz Drakovcev v Slov. goricah je 30. septembra sviral na veselici gasilnega društva v Okoslavcih. Med igranjem se je naslonil na mizo, mirno zaspal in se ni več prebudil.

Državno zdravilišče v Rogaški Slatini odda za čas od 1. januarja 1924 naprej zastopstev za razpečevanje univerzal vode v Sloveniji. Ponudbe je staviti na ravnateljstvo zdravilišča. Ker je rogaška slatina izredno dobra in zdravilna, bi bilo želeli, da se v Murski Soboti kak trgovec potrudil, da dobi zastopstvo te vode za Prekmurje.

Vina je toliko, da bi lahko ž njimi jezera napolnili. Največ vina se pridelava na Španškem, Portugalskem, na Francoskem in v Italiji. Ker ga imajo toliko, da ne vedo kam ž njim, ga seve izvažajo v države, ki imajo premalo domačega pridelka ali pa sploh nič. Španska sama je lani izvozila v tuje države, največ na Anglesko in Nemčijo nad 2 in pol milijona hektolitrov. Portugalska pa 2 in četrt milijona. Iz naše države se je izvozilo le 150.000 hl. Naša vina v inozemstvu nimajo posebne cene. Štajerska, hercegovinska in dalmatinske še nekaj veljajo, toda banaška in zagorska so prelahka, zato se inozemskim trgovcem ne izplača je „krstiti“. Ljubše jim je torej špansko, francosko ali italijansko vino, posebno črno jim prija. Kajti, če tudi polovico vode prilijejo, obdržijo črna vina še vedno temnorudečo barvo. Letošnja vinska letina bo bogata skoraj povsod in zato pravijo ljudje, da je sedaj vina toliko, da bi se lahko ž njim jezera napolnila.

Madžarska. Tudi v tej državi gredi čvrsto naprej kar se denarja tiče. Imajo ga vedno več.

Samo to je škoda, da nič ne velja. Za 61 milijard je naraslo bankovcev za 580 milijard kron.

Srednjih šol je v Jugoslaviji 149 z 1755 razredi ter 166.624 učenci in učenkam. Na vsakih 71.000 prebivalcev odpade po ena srednja šola. V Sloveniji je 14 srednjih šol s 5258 učenci, kar ni ravno preveč in se torej ni bati, da bi dobili v kratkem „študirani projektarijat“.

V Avstriji imajo že nekaj železnic, ki ne obratujejo več s paro ampak z električno močjo. Na ta način si prihranijo mnogo premoga, ki je sedaj sila drag. Tudi pri nas v Sloveniji, posebno v dravski dolini, kjer imamo na Fali velikansko elektrarno, bi bilo dobro, da začnemo dosnemati Avstrijo. Prihranili si bomo z elektrifikacijo mnogo tisoč ton premoga in ga lahko prodali drugam. V vlakih, ki jo goni eliktrika, pa tudi ni občutiti tistega smrada, kakor ga je dovolj po vseh vagonih, ki jih vozi kadečča se lokomotiva. Zato bi elektrifikacijo naših železnic pozdravili vsi potniki.

Grobar, ki je mrliču obleko jemal. Svojčas smo poročali, da je grobar Ferlež na mariborskem mestnem pokopališču v nočnem času izkopal mrliča, jim odjemal oblačila in ista prodajal. Moža so zaprli, sedaj so ga pa zopet izpustili. Ni namreč zadosti dokazov, da bi bil Ferlež zakrivil kako tako gnusno dejanje.

Trgovski list, časopis za trgovino, industrijo in obrt v Ljubljani Simon Gregorčičeva ulica) se v članku, naslovljenem z „Zavlačenje trgovskih pravih“ pritožuje nad počasnim poslovanjem trgovskih sodišč. Pravi, da so sodišča preobložena z delom najbolj zaraditega ker se pri okrajnih sodiščih more tožiti le za zneske do 1000 Din. Ta list zahteva, naj okrajna sodišča sodijo v pravih, v katerih gre za vrednosti do 6250 Din.

Ponarejeni 100.000 kronski bankovci nemško avstrijski krožijo tudi v nemški Radgoni. Ti bankovci so precej dobro ponarejeni. Torej pazite!

Dvovlastniki smejo iz svojih posestev na Madžarskem, brez vsake carinske priznanice prenesti v našo državo do 10 kg sadja.

Sokolsko društvo v Varaždinu je o priliki svoje 20-letnice izdalo ilustrirano knjigo o postanku in razvoju šolstva v Varaždinu.

V listinah, ki se glasijo na dolarje je računati 1 dolar za 90 dinarjev, 100 madžarskih kron za 55 par a 100 avstrijskih kron za 12 par. To velja za ves mesec oktober.

Naš proračun za 1. 1924 bo obsegal nad 10 milijard dinarjev prejemkov in ravnotoliko tudi izdatkov.

Turška. Turška vojska je pred kratkim vkorakala v Carigrad. Prebivalstvo Carigrada je vojsko navdušeno sprejelo. Po mestu so se vršile manifestacije, ki se jih je udeležilo na stotisoče ljudij. Na večer je bilo mesto slavnostno razsvetljeno. Na več krajih so se vršile ljudske veselice. Narod turški je proslavljal veliki dan osvoboditve svoje prestolice. 5 let so tam gospodarili Angleži, Francozi in Lahi.

Dedščina (erbijska) 150 milijonov dolarjev. Pred 10 leti je v Ameriki umrl neki Karel Straub, doma iz Vitenberškega. Siromak je bil, zato se je pred leti izselil v Ameriko. Srečo je tam našel. Ob svoji smrti je zapustil za 150 milijonov dolarjev vrednosti. Seve se dediči že veselijo srečnega dne, ko se jim bodo našteali dolarji.

Ptujski župan Lozinšek (socijaldemokrat) je odstopil. Delavski in obrtniški krogi bi radi imeli za župana sedanjega podžupana Blažeka (narodnega socijalista), uradniški krogi pa odvednika dr. Serneca (demokrata).

Amnestija. Na dan prestolonaslednikovega krsta (21. oktobra) bo kralj podpisal amnestijski ukaz za vojaške delikte.

Pet in pol milijona zlatih avstro-ogrskih kron so minulo soboto pripeljali iz Pešte v Beograd. Denar so pripeljali na ladji po Donovi. V razmerju k današnji vrednosti dinarja bo nato izdala Narodna banka nove papirnate bankovce, da se tako odpomore občutnemu pomanjkanju gotovine. Zlatniki ostanejo v kasah Narodne banke, ki ima sedaj že za 29 in pol milijona zlatih avstro-ogrskih kron. V celem ima Narodna banka zlata in srebra za 440 milijonov dinarjev, torej približno za 8 odstotkov tiste svote, ki jo reprezentirajo papirnati dinarski bankovci, ki so v prometu.

Obmejni promet v 10 kilometerskem pasu. Kakor znano, imajo prebivalci naše države, ki ne stanujejo več kot 10 km oddaljeno od Nemške Avstrije, pravico, da lahko gredo preko

meje brez potnega lista in brez vizuma. Prebivalci Nemške Avstrije, ki ne bivajo nad 10 km oddaljeno, imajo slično pravico. Tako hodijo že dalje časa naši obmejni prebivalci v Avstrijo, Avstrijci da k nam. Vsakdo si nakupi manjšo količino blaga, ki ga pač rabi za domačo potrebo. Večjih količin blaga itak ne sme nositi s seboj, ne da bi zacarinil. Našim trgovcem je ta obmejni promet že dolgo bil na poti. Zlasti sobočk trgovci ga niso imeli v čislju in ga tudi še danes nimajo. Saj jim odvaja na stotine kupcev, ki si gredo nakupovat blago zlasti v Radgono, ker je tam cenejše, kakor pa pri nas v Murski Soboti. Na zadnjem kongresu združene zveze v Celju se je mnogo govorilo o tem prometu. Vsi govorniki so prišli do zaključka, da je ta promet nam Slovencem v škodo in da imajo od njega edinele Nemci korist. Ker je kongres storil potrebne korake, da se v škodljivosti obmejnega prometa prepriča tudi vlada, je prav verjetno, da bo obmejni promet v prav kratkem času ukinjen ali pa vsaj izdatno skrčen. Mi pa mislimo, da bi se najljubše odpomogli temu, da nas Nemci izkoriščajo, ako bi naši trgovci in obrtniki cene znižali tako, da bi lahko konkurirali z Avstrijci. Potem bi pač nikomur več ne prišlo na misel, hoditi v Radgono po blago, ki ga po isti ceni dobi v Murski Soboti oziroma v Prekmurju sploh. Pa tudi število naših trgovin bi moralo narasti, zlasti v večjih obmejnih krajih.

Kraljestvo dolarja. Dolar je postal gospodar skrahirane Evrope. Za sto tisoč dolarjev si lahko kupiš pol Murske Sobote. Ker je sedaj v Evropi že na milijone in milijone dolarjev, in bi Amerika rada vedela, koliko papirnatih dolarjev je še živih, se je odločila izdati nove bankovce. 1-dolarski bankovci bodo imeli sliko Washingtona, 5-dolarski bodo nosile sliko Lincolna, 10-dolarski sliko Jacksona, 30-dolarski sliko Chlevelandovo, 50-dolarski sliko generala Granta, 100-dolarski pa sliko Benjamina Franklina. Na drugi strani bankovca ne bo nobenih slik, marveč bodo na drugi strani vsi bankovci enaki. Ločili pa se bodo po barvi. 2-dolarskih bankovcev pa sploh ne bo več.

Naša država je militaristična, ker troši vse preveč penaz za vojaštvo, ki ga imamo itak več kakor je to potrebno. Res je sicer vlada nad 500 častnikov vpokojila, zato pa namerava na dan prestolonaslednikova krsta kar 30 polkovnikov imenovati za generale! Častniki imajo plačo, ki z ozirom na draginjo sicer ni preobilna v razmerju k plačam ostalih državnih nametščencev pa je vsekakor mnogo previsoka. Na ubogega „redova“ so seve pri regulaciji plač pozabili! 5 par vsakemu pa bi vendar bili lahko primeknili.

Kapitalisti imajo v naši državi prvo besedo. To se razume. Drugače niti ne more biti. Ministerski predsednik Pašič je bajé najbogatejši mož v Srbiji. Ima vse polno hiš in par sto milijonov denarja in vrednostnih papirjev. Tudi njegov sin je bogat, čeprav ni minister. Razni drugi ministri imajo po več milijonov imovine, grade si palače in kupujejo velike hiše in posestva. Končno to ni nič hudega in dobro je celo, da imamo kaj bogatcev. Toda, či so ti bogati gospodje ministri res dobri državljani, potem bi morali na lastne stroške ministrovati ali pa vsaj potujejo na lastne stroške in ne državne. Potem jih bo imelo ljudstvo v časti. Tako pa jih devlje vse v isto korito z avstrijskim nadvojvodo Fridrihom, mnogokratnim milijonarjem, ki je vsakega prvega v mesecu kakor mačka na miš prežal na mastno frontno doklado. (Seve fronte nikoli videl ni!) S tem Fridrihom žalostnega spomina skupaj pa naših ministrov res ne bi radi videli v enem košu. Ker so naši vodilni možje sami bogataši, ki bede ne poznajo, zato tudi nimajo smisla za siromaka.

Nov zračni rekord. Francoski vodilni zrakoplov „Dimerite“ je nastopil 25. septembra svojo pot okrog severne Afrike,

29. septembra zvečer se je vrnil na Francosko. Prevozil je 7000 kilometrov, na da bi se spustil na tla in 108 ur nazaj ter je dosegel kar tle časa in daljave največji svetovni rekord.

Največjo restavracijo na svetu so nedavno odprli v Londonu. Gostom streže nad 900 oseb. Istočasno lahko postrežejo 4500 gostom. Restavracija ima 100 tisoč krožnikov, 24 tisoč kozarcev in 30 tisoč parov nožev in vilic in 40 tisoč žlic. Posebna ventilacija spremeni zrak vsake 4 minute.

PO ČU

dovito nizkih cenah
kupite let
volno to blago

za ženske in suknjo za
moške obleke, kakor
tudi vso drugo manu-
fakturno robu v vele-
trgovini R. Stermecki,

Celje. Trgovci engros-cene. Radi splošnega
pomanjkanja denarja treba povsod štediti
ter je dolžnost vsakega, da se pelje v Celje
in poskusi enkrat kupiti v veletrgovini
R. Stermecki.

Tvornica (fabrika) kemičnih izdelkov

„JELEN“

d. z. o. z.

Maribor, Meljska cesta št. 75

priporoča sledeče svoje izdelke: **kolo-**
maz (prina kakovosti) **vazelino**,
vsakovrstne **kreme za črevlje** (cipele)
in to terpentinske in voščene, **črnilo**,
plavilo, ličilo, olje za šivalne stroje itd.
Cene nizke, nižje kakor v Nemški Avstriji.

Prodaj čist novi, še le dva meseca
vporabljeni

4½ PS. Bencin-Benzol-motor

ležeči — 450 tur, tip LB. 5½ kompletno.
Vprašati pri Karlu Sterman, hoteljir v
Ljutomeru.

Gostilno in trgovino

ali pa tudi samo gostilno ali samo trgo-
vino vzamem v zakup (z arende) ali pa
tudi kupim takoj. Najlubše na vesnici v
Prekmurju ali pa na sosednjem Štajerskem.
Ponudbe pod „gostilno in trgovino“ na
upravnistvo „Našega Doma“ v M. Soboti.

Najcenejša oblačilnica vsakovrstne robe
je pri

J. Trpinu

Maribor, Glavni trg 17.

Ako pridete kaj v Maribor, oglejte si
pri Trpinu obleke, ki so cenejše kakor
kje drugod.

Hišo (hram)

v Murski Soboti v Zvezni ulici proda
zaradi preselitve Vince Pintarič.

Velika zaloga pohištva

lastnih izdelkov po
konkurenčnih cenah

Šercer in drug, Maribor

Vetrinjská ulica št. 2.